

Благослови, Боже, на щастя, на долю...

інформаційно-бібліографічний список літератури



Дата відбору матеріалу: травень, 2018

Кількість джерел: 36

Укладач Любарець А. О.

Житомир 2018



Весілля – це одна з найвагоміших подій у житті кожної людини, особливо дівчини. Проте, українське весілля – це ще й найяскравіше дійство, яке повністю відображає українські традиції, культуру та звичаї, що накопичувались з покоління в покоління та й зараз набирають популярності.

В давнину для українців весілля було не просто способом закріплення шлюбу, а й надзвичайно колоритним заходом з великою кількістю людей, розвагами та проявом артистичних здібностей. Це ціла театральна постановка, яка тривала 2-3 дні. Весілля справляли восени, відразу після закінчення польових робіт, та традиційно тільки до свята Покрови Пресвятої Богородиці (14 жовтня). Не дарма існує прислів'я: "Іде Покрова, реве дівка, як корова". Це означало, що дівчина, яку не "віддали" до свята, вийде заміж не раніше наступної осені. Хоча зараз весільний пік настає влітку та на початку осені.

Сам процес весілля складався з декількох частин. Спочатку відбувались заручини. Хлопець йшов до батьків дівчини домовлятися про час сватання. Якщо батьки нареченої були проти, вони відмовляли або висували умови, за яких погодилися б віддати свою доньку.

Наступний етап – сватання. Хлопець домовлявся з найбільш поважними людьми у селі, щоби вони були його сватами, та йшов з ними до хати дівчини. Свати тричі стукали у двері, заходили, а далі просили віддати дівчину – "куницю – красну дівицю" – за свого "князя". Дівчина при цьому мала соромитись.

Якщо батьки нареченої заздалегідь були згодні, то вони обмінювались хлібом зі сватами, пов'язували їх рушниками, а молодого – хусткою; усіх частували.

Обряд запросин полягав у тому, що наречена з друзками або наречений з боярами ходили по селу і запрошували родичів та друзів на весілля. Зайшовши до хати, наречена або наречений кланялися господарям зі словами: "Просили батько, просили мати, і я прошу на моє весілля". Господарі цілували наречених у голову, обіцяли прийти і зичили їм щастя.

Підготовка до весілля тривала довго. У родині засватаної дівчини готували придане, прибирали в хаті та садибі, готували їжу – до двадцяти страв. Особливим обрядом було випікання весільного короваю. Спеціально для цього запрошували коровайниць – молодих щасливих у заміжжі жінок (від трьох до

семи). А вже увечері напередодні весілля наречена прощалася з дівочтвом: до її хати сходилися подружки і співали пісні про дівочу молодість, про майбутню розлуку з батьками та про щасливе життя після весілля.

Весілля зазвичай відбувалося в неділю. Зранку наречену готували до шлюбу: розплітали їй косу (найчастіше це робив брат), а потім дружки вплітали у волосся стрічки та монети, вкладали часник (як оберіг від напасти), одягали вінок та найкращий одяг, щоби показати, який скарб мусять віддавати в іншу родину.

Весілля починалося в хаті кожного з молодят. Коли молодий вирушав за молодою, дорогою його зупиняли (і не один раз!), вимагаючи викуп за наречену: доводилося відкуповуватися символічною сумою або частуванням горілкою. Торги проводились і у дворі молодої – відкуп вимагала ще й сім'я нареченої. На даний момент, з цієї традиції роблять цілу виставу, яка не тільки розважає гостей, а й перевіряє, на скільки наречений оцінює свою долю.

Коли приходив молодий, наречені ставали на рушник, щоби життя було довгим і гладеньким, їх благословляли батьки. Батьки тричі хрестили пару іконами та приговорювали: "Бог благословляє, і я благословляю на щастя, на здоров'я, на довгі роки". Отримавши батьківське благословення, наречені в голові шлюбної процесії йшли до церкви вінчатися.

А далі – святкування, звичаї та вітання; тобто все те, що присутнє і на даний час. Ми, самі того не помічаючи, дотримуємось більшість багатолітніх українських традицій, не зважаючи на їх актуальність. Адже український народ такий – **якщо щось і робить, то від душі та з любов'ю!**

Для більш широкого ознайомлення з традиціями українських весільних звичаїв та обрядів до уваги пропонується список літератури, який містить 36 джерел інформації (книги, статті з періодичних видань та ін.). З літературою є можливість попрацювати у читальній залі нашого університету.

1. Бекиш, Л. Б. Українське весілля / Л. Б. Бекиш, Н. А. Припула // Виховна робота в школі. – 2014. – № 3. – С. 18-22.
2. Бех, К. Весільне печиво: традиційне обдарування та нові практики частування / Катерина Бех // Народна творчість та етнологія. – 2016. – № 5. – С. 90-95. – Бібліогр.: с. 95.
3. [Білоус, П. Поліське весілля : дослідження, матеріали / Петро Білоус. – Житомир, 2002. – 59 с. – Бібліогр.: с. 57-58.](#)
4. [Борисенко, В. К. Весільні звичаї та обряди на Україні / В. К. Борисенко. – Київ : Наук. думка, 1988. – 188,\[2\] с.](#)
5. Борисенко, В. К. Форми побутування весільного короваю / В. К. Борисенко // Народна творчість та етнографія. – 1981. – № 5. – С. 37-44.
6. Борисенко, В. Трансформація весільного обряду протягом століття (на прикладі с. Івча Літинського району на Вінниччині) / Валентина Борисенко // Народна творчість та етнологія. – 2013. – № 2. – С. 15-26.
7. [Кирчів, Р. Вибір пари і шлюб / Р. Кирчів // Етнографія України / за ред. С. А. Макарчука. – Вид. 2-ге, перероб. та допов. – Львів : Світ, 2004. – С. 350-353.](#)
8. [Вовк, Хв. Шлюбний ритуал та обряди на Україні / Хведір Вовк // Студії з української етнографії та антропології / Хведір Вовк. – Київ: Мистецтво, 1995. – С. 219-323.](#)
9. [Гончаренко, М. С. Весільна обрядовість та виховання здорових сімейних стосунків / Гончаренко М. С. // Етновалеологія / Гончаренко М. С., Набока І. Є. – Харків : Бурун кн. ; Київ : КНТ, 2012. – С. 248-255.](#)
10. [Ігнатенко, І. Весільні обряди та звичаї в Україні / Ірина Ігнатенко // Етнологія для народу / Ірина Ігнатенко. – Харків : Клуб Сімейн. Дозвілля, 2016. – С. 70-81.](#)
11. Конвай, В. Висвітлення традиційної та сучасної весільної обрядовості в інтернет-ресурсах України / Валентина Конвай // Народна творчість та етнографія. – 2011. – № 1. – С. 52-59.
12. [Кондратович, О. “На дворі дилець тешуть, а в хаті косу чешуть” / Кондратович О. // Українські звичаї: Народини. Коса ж моя... / Олександра Кондратович. – Луцьк : Волин. обл. друк., 2007. – С. 138-149.](#)

13. [Кондратович, О. “Ой віддай мене, моя матінко...” / Кондратович О. // Українські звичаї: Народини . Коса ж моя... / Олександра Кондратович. – Луцьк : Волин. обл. друк., 2007. – С. 188-203.](#)

14. Крапивна, С. М. Весілля в рідному селі / С. М. Крапивна // Шкільний бібліотекар. – 2016. – № 12. – С. 9-11.

15. Курочкін, О. Весільний звичай "Удавана наречена" і його семантичні інтерпретації / Олександр Курочкін // Народна творчість та етнологія. – 2012. – № 4. – С. 46-52. – Бібліогр.: с. 52.

16. Курочкін, О. Підцензурні компоненти традиційного весілля українців / Олександр Курочкін // Народна творчість та етнологія. – 2017. – № 3. – С. 77-83. – Бібліогр.: с. 83 (22 назва).

17. Лебедівна, О. Засоби вираження семантики плодючості в українському весільному обряді : на прикладі семіотем / лексем гарбуз (тиква), весільний хліб, вогонь, лисиця / Оксана Лебедівна // Мандрівець. – 2016. – № 4. – С. 10-13. – Бібліогр.: с. 13 (10 назв).

18. Леньо, Т. Весільна обрядовість бойків Закарпаття на початку ХХІ століття / Таїса Леньо // Народна творчість та етнологія. – 2015. – № 4. – С. 83-90. – Бібліогр.: с. 90 (10 назв).

19. [Лозинський, Й. І. Українське весілля / Й. І. Лозинський. – Київ : Наук. думка, 1992. – 173, \[2\] с.](#)

20. [Несен, І. І. / Весільний ринтуал Цетрального Полісся: традиційна структура та реліктові форми \(середина ХІХ - ХХ ст.\) / І. І. Несен. – Київ : Центр захисту культур. спадщини від надзвич. ситуацій, 2005. – 276 с.](#)

21. Парандич, Л. О. “Не впади порошино, на весільну стежину” /Л. О. Парандич // Виховна робота в школі. – 2017. – № 3. – С. 27-29.

22. Пашкова, Г. Т. Спільні риси в сучасному українському та білоруському весіллі на Поліссі / Т. Г. Пашкова // Народна творчість та етнографія. – 1975. – № 6. – С.41-46.

23. Пашкова, Т. Г. Традиційне і нове в Поліському весіллі / Т. Г. Пашкова // Народна творчість та етнографія. – 1974. – № 6. – С. 49-52.

24. Петрова, Н. Барвінок – квітка весілля / Н. Петрова // Позакласний час. – 2007. – № 8. – С. 105-106.

25. [Петронговський, Р. Р. Весілля / Р. Р. Петронговський, І. І. Якухно // Українське народознавство / Р. Р. Петронговський, І. І. Якухно. – Житомир : Полісся, 2002. – С. 68-70.](#)

26. Пустовалова, А. Весільна обрядовість / Антоніна Пустовалова // Шкільний світ. – 2016. – № 18. – С. 34-37.

27. Романич, Н. Українське весілля від давнини до сьогодення. Весілля – один з провідних жанрів родинно-обрядової творчості / Наталія Романич // Українська мова і література в школі України. – 2015. – № 6. – С. 44-48.

28. [Сербинівське весілля / запис транскр. та впорядкув. Раїси Цапун. – Рівне : Перспектива, 2004. – 125, \[2\] с. – Бібліогр.: с. 126.](#)

29. Скоряк, А. Коровай як один із невід'ємних атрибутів українського весілля / Анна Скоряк. // Берегиня. – 2010. – № 2. – С. 33-37. – Бібліогр. в кінці ст.

30. Ткаленко, М. І. Українське весілля / М. І. Ткаленко // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2014. – № 34/36. – С. 71-81.

31. Хібеба, Н. Весільна лексика говірок сіл Росохи й Терло Старосамбірського району Львівщини: архаїзація та інновація / Наталія Хібеба // Мандрівець. – 2016. – № 4. – С. 14-22. – Бібліогр.: с. 22 (15 назв).

32. Шаповал, Л. Весільне печиво в Опішні наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття / Лариса Шаповал // Народна творчість та етнологія. – 2011. – № 6. – С. 57-61. – Бібліогр.: с. 61 (14 назв).

33. Щербань О. Весільні традиції Полтавщини : Як склався у людини шлюб, так і піде все її життя / Олена Щербань // Наша Берегиня. – 2012. – № 4. – С. 20-24.

34. Щербань, О. Глиняний посуд – атрибут весільного обряду Полтавщини (ХІХ-ХХ ст.) / Олена Щербань // Берегиня. – 2010. – № 2. – С. 16-23 – Бібліогр. в кінці ст.

35. Щербань, О. Весільний етап опішнянського весілля ХХ - початку ХХІ століть / Олена Щербань, Анатолій Щербань // Берегиня. – 2011. – № 1. – С. 25-42. – Бібліогр.: с. 41-42 (29 назв).

36. Щербань, О. Передвесільний етап опішнянського весілля ХХ – початку ХХІ століття / Олена Щербань, Анатолій Щербань // Берегиня. – 2010. – № 4. – С. 30-46. – Бібліогр.: с. 45-46.